

BİR ÖĞRETMEN GÖZÜYLE MÜZİKTE SİMGE, KOD, İŞARET VE ANLAM

*Uğur Türkmen, Çağhan Adar
Afyon Kocatepe Üniversitesi
uturkmen@aku.edu.tr*

Giriş

Geleneksel Türk Sanat müziğindeki makam yapısını anlamak zor mu? Kendi kültürümüze ait insanlar bu müziği anlamakta zorlanırken yabancı kültürlerle nasıl anlatabileceğiz? Büyük Mücennep ve Tanini (8–9 koma) işaretleri önemsiz midir? Geleneksel Türk Müziğinde yeniden yapılanma olmalı mıdır? Dört ve beş komalar yedirilerek tampere sisteme uygun bir anlayışla çökseslilik yapılabilir mi? Üçlü armoni kullanmak neden uygun değil? Türk müziğindeki anlam kaymaları, farklı algılamalar neden olmuştur ve çözüm önerileri ne olmalıdır? Türk müziği sergilemelerin özellikle sözel ürünlerde anlam kaymasında ve algılama yanlışlıklarında popüler kültürün, nitelikli okulaşamamanın, geleneği koruyamamanın, devletin politikası ve politikasızlığının ne gibi etkileri vardır? Bu ve konuya ilişkin benzeri sorulara bir öğretmen gözüyle cevap bulunmaya çalışılacaktır. İ. Selman Coşgun 1977 yılında başladığı müzik eğitimciliği mesleğine devam etmektedir. Coşgun; Geleneksel Türk Müzikleri'ndeki bilgi birikimi, üreticiliği, sergileyiciliği, taşra olarak nitelendirilebilecek bir ilde farklı bakış açısıyla müzik öğretmenliğini sürdürmekte ve Türk Müziğini bilmeyen, Türk Müziğini temsil edemeyen, Türk Müziği enstrümanı çalamayan, bir müzik öğretmeni anlayışını da mesleğe başladığı ilk yıllardan itibaren yıkmaktadır. Bu çalışma; bir müzik eğitimcisinin, Geleneksel Türk Müziklerindeki simge, kod, işaret ve anlam konusundaki tutum ve davranışlarını, düşüncelerini, akademik bir anlayışla, derlenmesi, belirlenmesi ve bilimsel bir yazı diliyle sunulmasını içermektedir.

Çalışmada konuya ilişkin bilgi ve belgelere ulaşabilmek için yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve uygulanmıştır. Çalışma; müziğe dair sorunların sadece akademik çevrelerde değil, öğretmenlerin de ilgi alanında olduğunu göstermesi, bir müzik öğretmenin fikirlerini akademik bir ortamda paylaşabilmesi, tartışmaya açabilmesi ve benzer çalışmalara örnek olabilmesi bakımından önemlidir.

2856 Saat

Bireyin ve toplumun değişim ve gelişiminde müziğin önemli bir unsur olduğu ve eğitim aracı olarak kullanıldığı bilinmektedir. Müzik öğretmeni ise bu eğitim aracının önemli bir parçası, hatta merkezi olarak görülür. Müzik öğretmenin üstlendiği görev ve sorumluluklar; bilginin çok hızla el değiştirdiği, çok kolay ulaşılabildiği bir çağda yeniden gözden geçirilmeli ve irdelenmelidir.

Bugün müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda bir müzik öğretmeni adayı öğrenciliği süresince 2856 saate yakın ders almaktadır. 'Alan ve alan eğitimi dersleri, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, genel kültür dersleri' başlıkları altında toplayabileceğimiz ve dört temel alanda sınıflandırabileceğimiz dersler 'dinleme-söyleme-çalma/müziksel algı ve bilgilenme/ müzikte yaratıcılık/ müzik kültürü' sonucunda bilginin bu kadar kolay ulaşılabildiği bir dönemde 'üretken-ürettiğini sergileyen' müzik öğretmenlerinin nitelik ve nicelik olarak toplum içinde daha etkin yer alması beklenirken maalesef bunun böyle olmadığı görülmektedir" (Türkmen ve Adar 2010:18).

TOPLAM 2856 SAAT				
YARIYIL	TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM	YARIYIL SONU
I.YARIYIL	19	4	23	14x23=322
II. YARIYIL	17	6	23	14x23=322
III. YARIYIL	18	8	22	14x22=308
IV. YARIYIL	16	10	26	14x26=364
V.YARIYIL	16	10	26	14x26=364
VI. YARIYIL	14	12	26	14x26=364
VII. YARIYIL	14	16	30	14x30=420
VIII. YARIYIL	10	18	28	14x28=392
TOPLAM	124	84	208	2856

Tablo 1 Müzik Öğretmeni Adaylarının Yarıyllara Göre Aldıkları Ders Saatleri

ALAN VE ALAN EĞİTİMİ DERSLERİ	ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİ	GENEL KÜLTÜR
*Müziksel İşitme – Okuma – Yazma *Piyano *Bireysel Çalgı *Bireysel Ses Eğitimi *Okul Çalgıları *Armoni-Kontrpuan-Eşlik *Eşlik Çalma *Eğitim Müziği Dağarı *Müzik Biçimleri *GTHM *GTSM *Çalgı Bakım Onarım Bilgisi *Koro *Türk Müziği Çok seslendirme *Proje-Tez *Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Genel Yaklaşımlar	*Eğitim Bilimine Giriş *Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Geliştirme *Özel Öğretim Yöntemleri *Öğretim İlke Ve Yöntemleri *Okul Deneyimi *Ölçme Değerlendirme *Bilimsel Araştırma Teknikleri *Eğitim Müziği Besteleme *Müzik Toplulukları Eğitimi Ve Yönetimi *Öğretmenlik Uygulaması *Piyano Ve Öğretimi *Bireysel Çalgı Ve Öğretimi *Sınıf Yönetimi *Rehberlik *Eğitim Psikolojisi	*Müzik Kültürü *Güncel Ve Popüler Müzikler *Topluma Hizmet Uygulamaları *Oyun Dans Ve Müzik *Türk Eğitim Tarihi *Genel Müzik Tarihi *Türk Müzik Tarihi *Bilgisayar *Estetik *Türkçe: Yazılı Anlatım *Atatürk İlkeleri Ve İnkılâp Tarihi *Yabancı Dil *Felsefeye Giriş

Tablo 2 Derslerin Özellikleri

ÖĞRENME ALANLARI (ÖZETLE)			
DİNLEME-SÖYLEME ÇALMA	MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	MÜZİKTE YARATICILIK	MÜZİK KÜLTÜRÜ
*Ses *Şarkı Söyleme (bireysel-koro) *Çalgı Çalma *Belirli Gün ve Haftalar * A t a t ü r k Şarkıları *İstiklâl Marşı *Solfej *İki Seslilik *Türk Müziğinde Çok Seslilik * Ç a l g ı Toplulukları Oluşturma *Türk Dünyası Şarkıları *Bireysel Müzik Arşivi	*Temel Müzik Teorisi (Temel Müzik Bilgileri-Aralıklar-Tonalite-Modalite) *Prozodi * D i k t e - K u l a k Eğitimi (Sesleri Ayırt Etme) *Ergenlik ve Müzik	*Oyun Üretme *Ritim Üretme *Hareket Üretme *Öyküleri Canlandırma *Müziği Anlatabilme *Dans Üretme *Ezgi Üretme (Besteleme) *Ezgiye Ritmik Eşlik Üretme *Ezgiye Ezgi Üretme	*İstiklâl Marşı *Çevre ve Müzik *Atatürk ve Müzik *Farklı Müzik Türleri *Çalgı Bilgisi *Çevre Halk Oyunları *Müzik Arşivi *Teknoloji ve Müzik *Marşlar *Geleneksel THM *Geleneksel TSM *Halk Türküleri ve Öyküleri *Popüler Müzikler *Uluslar arası Müzik Türleri

Tablo 3 Öğrenme Alanları

Ne Öğretilmeli?

Bugün genel kabul görmüş şekliyle, ne öğretilmeli? sorusuna şu cevaplar verilebilmektedir. Öğretilecek konular; geçerli, bilimsel, öğrenci ihtiyaçlarını karşılayan, faydalı, öğrenilebilir, sosyal gerçeklere tutarlı olmalıdır. Müzik öğretmenleri öğretme ve öğrenme yaşantılarını bu genel kabul görmüş gerçeklere göre düzenlemelidirler. Yine eğitimin sonuçları ile ölçülebildiği varsayımından hareketle, müzik öğretmenleri gerek bireysel gerekse devletin yaptığı yatırımları; para, zaman, emek olarak karşılığını verebilmelidirler. “Okulda müzik öğretmenin amacı, çocukları iyi ve zevkle teganni (şarkı söyleme) etmeye, ses nota okumaya alıştırmak, onlara iyi bir zevk vermektir. Müzik bir sanat olarak öğretilecek, çocukta iyi bir müzik zevki ve anlayışı yaratacaktır” (Yönetken 1952:7).

Nasıl Bir Müzik Öğretmeni

Aşağıda, Akbaba dergisinde yer alan karikatür dikkatlice incelendiğinde ‘adı geçen’ hastalığın hâlâ geçerli olduğu görülebilir. Müzik öğretmeni; ömrünü sıradan bir memur olarak geçirme lüksü olmayan bir eğitimci olarak yetiştirilmiştir. O; aktif, üretken, içinde yaşadığı toplumun değişim ve gelişimine katkıda bulunan bir müzik öğretmeni ‘memur’ olmak zorundadır.

Sosyal Psikoloji

Psikoloji, canlıların ve özellikle insanın davranışlarını inceler. Psikolojinin amacı davranışların sebebini ve daha kapsamlı bir ifadeyle davranışları doğuran sistemin işleyiş kurallarını belirlemektir (Özazpınar 2000). Sosyal Psikoloji ise cemiyet içindeki ferden davranışının her yönü ile uğraşır (Güngör 1999). Sosyal psikolojinin sosyolojiden farkı inceleme birimi olarak bireyi alması, bireyin davranışlarının sosyal ortamdan nasıl etkilendiğini ve bireylerin sosyal ortamı nasıl değiştirmeye çalıştıklarını incelemesidir (Yeşilyaprak 2004).

Örneğin aşağıdaki karikatürde 'klasik müzik ve birey' arasındaki ilişki üzerinde düşünülmesi gerekenler resmedilmiştir ve bu resimde sosyal psikolojinin etkilerini görmek mümkündür.

Bir müzik öğretmeni; içinde yaşadığı toplumun kültürel geçmişini analiz edebilmeli, toplumun müziksel ihtiyaçlarını belirleyebilmeli, toplumun estetik, sanatsal, kültürel gelişim ve

değişimine yön verebilmelidir. Müzik öğretmenin bir diğer görevi de 'sosyal pedagog' olmasıdır. Bu Çalışma, bir müzik öğretmenin mesleğine bakışı, mesleğine ilişkin sorunlara yönelik tutum ve davranışlarını 'betimsel' bir yöntemle 'Sosyal Psikoloji'nin araştırmaya yönelik yarattığı fırsatlar dâhilinde belirlenmesine yönelik hazırlanmıştır. Bu araştırma, Sosyal psikoloji'nin kuramları arasından 'Alan Kuramı' (Psikoanalitik Kuram-Davranışçı Kuram-Rol Kuramı) temelinde ele alınmış, tutumları ise bir müzik öğretmenin 'Tutumları-(bilişsel-duyuşsal ve davranışsal)' açılardan incelenmeye çalışılmıştır.

Örnek Bir Müzik Öğretmeni İ.Selman Coşgun

27 Kasım 1953'te Yozgat'ın Yerköy ilçesinde doğmuş. İlk ve orta öğrenimini Sorgun ilçesinde tamamladıktan sonra kısa yoldan meslek sahibi olmak için, öğretmen okullarının (Şimdi ki öğretmen liseleri) sınavına girmiş ve kazanmıştır. Üç yıl Tokat İlköğretmen okulunda yatılı olarak okumuş, ilk piyano derslerini aldığı müzik öğretmeni Mehmet Metin Özçetin müzik öğretmenliği için teşvik etmiştir. Öğretmen okulu bittikten sonra, Konya'nın Beyşehir ilçesi Çiçekler köyüne ilköğretmeni olarak atanmış, Çiçekler köyünde bir buçuk yıl görev yaptıktan sonra 1973 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Öğretmenliği sınavlarına girmiştir ve Yıldırım Erdener'in viyolonsel öğrencisi olmuştur. Türkiye siyasi olayların süratle arttığı bir dönemde olduğundan Yıldırım Erdener'in Amerika'daki bir orkestraya gitmek zorunda kalması üzerine viyolonsel öğrenimini Şinasi Çilden ile tamamlamıştır. 1977 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik bölümünü bitirmiş, müzik öğretmeni olarak ilk görev yeri Çanakkale/Gökçeada Atatürk öğretmen lisesi olmuştur. Burada üç yıl çalışmış ve üçüncü yılın sonunda 1980/81 öğretim yılında Kütahya Kılıçarslan Lisesi'ne atanmıştır (Şu anki adı Kılıçarslan Anadolu Lisesi). Atandığı tarihten vefat ettiği 18 Ekim 2010 tarihine kadar bu okulda görevine devam etmiştir.

Problem Durumu

Araştırma bir müzik öğretmenin; müzikte simge, kod, işaret ve anlam konularına ilişkin düşüncelerinin belirlenebilmesine yönelik hazırlanmıştır.

Alt Problemler

Araştırmanın problemini oluşturan bu soruyla bağlantılı olarak cevap aranan alt problemler ise şu şekilde oluşturulmuştur.

- Müzik öğretmeni; Cumhuriyet sonrası yaşanan gelişim ve kalkınmaların Türk Halk Müziği üzerinde etkisi olmuştur düşüncesine katılmakta mıdır?
- Müzik öğretmeni; Türk Müziği eserlerinin çok seslendirilmesi hususunda ne tür düşüncelere ve yöntemlere sahiptir.
- Müzik öğretmenin; Türk Müziğinde kullanılan simge, işaretler konusunda düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma; bir müzik eğitimcisinin, Geleneksel Türk Müziklerindeki simge, kod, işaret ve anlam konusundaki tutum ve davranışlarını, düşüncelerini, akademik bir anlayışla, derlenmesi,

belirlenmesi ve bilimsel bir yazı diliyle sunulmasını içermektedir.

Sayıtlılar

Araştırmada, araştırma için seçilen veri toplama yönteminin, araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümüne uygun olduğu, araştırma için görüşüne başvurulmuş kişinin alanında uzman olduğu, araştırma için hazırlanan görüşme formunun, araştırma konusu için uygun bir veri toplama yöntemi olduğu ve verilen cevapların, gerçek ve samimi olduğu, yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırma için uygun veri toplama yöntemi olduğu sayıtlılarından hareket edilmiştir.

Sınırlılıklar

Araştırma, Kütahya İli Kılıçarslan Anadolu Lisesi müzik öğretmeni İ. Selman Coşgun ile karşılıklı olarak yapılan nitel görüşme yöntemiyle sınırlıdır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, içeriği, yöntemi ve amacı bakımından görüşme modelini esas alan bir araştırmadır. Konu üzerinde bir durum tespiti yapılmaya çalışılmış, konu var olduğu şekliyle araştırılmıştır. Bir müzik öğretmenin, müzikte simge, kod, işaret ve anlam üzerine düşüncelerini belirlemeyi amaçlayan 'betimsel' bir araştırmadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Evren, araştırmanın yapılacağı bölgeyi genellemek amacıyla kullanılan terimdir. "Evren, herhangi bir gözlem alanına giren obje ya da bireylerin tümüdür" (Gökçe 2004:110). Evrende yapılan incelemeler çok geniş kapsamlı, maliyetli, aşırı uzun zaman kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle araştırmanın evrenini daha da sınırlandırmak için araştırmanın örnekleme çıkarılır. Örneklem ise; "belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliliği kabul edilen küçük kümedir" (Karasar 1999:110).

Araştırmanın evrenini; müzik öğretmenleri, örneklemini ise, alanında yetkin uzmanlar tarafından önerilen ve konu üzerinde bilimsel verilere ulaşabileceği varsayılan, bir müzik öğretmeni olan İ. Selman Coşgun oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde; birçok uzmanla görüşülerek çalışılacak konu açıklanmıştır. Uzmanlar Kütahya ilinde 30 yılı aşkın süredir görev yapan müzik öğretmeni İbrahim Selman Coşgun'un, bilgi birikimi, mesleki tecrübe ve yaptığı çalışmalarını dikkate alarak örneklem için yeterli bulmuşlardır.

Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak nitel görüşme yönteminden yararlanılmıştır. "Görüşme (*interview*, mülakat) sözlü iletişim yoluyla veri toplama (soruşturma) tekniğidir (Karasar 1994:165). "Nitel araştırmalarda kullanılan görüşme tekniğinin belirleyici özelliğinin, görüşülen kişilerin bakış açılarını ortaya çıkarma olduğu belirtilmekte, bu nedenle görüşülenlerin, anlam dünyalarını, duygu ve düşüncelerini anlamak için, nicel görüşmelerden farklı olarak yüzeysel değil daha derin bilgi edinmenin esas olduğu vurgulanmaktadır" (Kuş 2007: 87). Yapılandırılmış görüşmede "Sorulacak sorular daha önceden yapılandırılmıştır, araştırmacı sadece bu soruları yüz yüze etkileşim sırasında tek yönlü olarak katılımcıya yöneltir ve katılımcıdan sadece bu sorulara yanıt vermesini bekler" (Ekiz 2003:117).

Bulgular

Bu bölümde, alt problemlerin sırasına uygun olarak, müzikte simge, kod, işaret ve anlam

konusuna ilişkin görüşmelere yer verilmektedir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Müzik öğretmeni; Cumhuriyet sonrası yaşanan gelişim ve kalkınmaların Türk Halk Müziği üzerinde etkisi olmuştur düşüncesine katılmakta mıdır? Bu alt problemin yanıtlanmasında Selman Coşgun'dan içinden geldiği gibi sorulara yanıt vermesi istenmiş ve veriler aynen aktarılmıştır.

“Tam anlamıyla olumlu gelişmelerin olduğunu düşünmüyorum. Aksine yozlaştırılma ve özünden koparılmalar olmuştur. Bir müzik türüne, yeni uygulamalarla çağdaş görünüm kazandırmakla, tamamen özünü değiştirerek benzeştirmek aynı şey değildir. Örneğin Atatürk “Türk Müziğini çağdaş medeniyetler seviyesine getiriniz” derken tamamen değiştirin dememiş fakat bu söz bile yanlış anlaşılmıştır. Radyo ve televizyonların açılmasıyla, popüler kültür ile etkileşim sonucunda, türkülerin anlamlarının bilinmemesi, anlam kaymaları olduğu, konser ve etkinliklerde gelenekle bağdaşmayan davranışların arttığı görülmektedir. Çünkü televizyon ve radyo günümüzde sadece popüler olan olanlara yer vermektedir. Bir konserde veya etkinlikte çalınan bir müzik günümüzde eğlence müziği olarak nitelendiriliyorken geçmişte hangi amaç veya durumda yazıldığı bilinmeden icra edilmektedir. Örneğin; Çukurova yöresine ait bir türkü, “ Pancar pezik değil mi?/ ciğer ezik değil mi?” bu türküde günümüzde insanlar neşe içinde gülüp oynarken bu türküyü yakan kişinin nasıl bir acı çektiğini bilmemektedirler. Bu tür örnekler daha da çoğaltılabilir. İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte halk müziği yerel ve yöresel özelliklerini yitirmeye başladı. Özellikle çeşitli nota yayını yapan internet sitelerinde yayınlanan notaların büyük çoğunluğu orijinaline uygun değildir. Son yıllarda kazanç için müzik yapan halk müzikçilerin ortaya çıkması ile kaset ve cd yapanlar bu albümlere kendi yorumlarını aşırı derecede katarak türkünün orijinalliğini bozmaktalar ve o türküyü dinleyen insanlar o yorumlarla öğreniyor ve orijinalini öğrenme şansı kalmıyor. Cumhuriyet sonrası yaşanan gelişimler tabii ki sadece olumsuz yönde olmamıştır. Cumhuriyetten sonra açılmaya başlayan konservatuvarların halk müziği bölümleri, bu alanda bilimsel boyutta çalışmalar yapmaya başlamıştır. Özellikle Muzaffer Sarısözen'in yurt genelinde yaptığı derleme çalışmaları halk müziğine büyük katkılar sağlamıştır. Daha önceleri köy müziği olarak adlandırılan halk müziği 20. yüzyılın son yarısında yapılan çalışmalar, özüne bağlı kalınarak yapılan yorumlar ve icra yenilikleriyle halk müziği günümüzde hak ettiği ilgi ve saygınlığa ulaşmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Müzik öğretmeni; Türk Müziği eserlerinin çok seslendirilmesi hususunda ne tür düşüncelere ve yöntemlere sahiptir. Bu alt problemin yanıtlanmasında Selman Coşgun'dan içinden geldiği gibi sorulara yanıt vermesi istenmiş ve veriler aynen aktarılmıştır:

“Türk Müziği eserlerinde çok sesli kullanılabilir aralıklar 1’li, 8’li, 4’lü ve 5’li aralıklardır. 2’li, artık 4’lü, eksik 5’li, 7’li ve 9’lu aralıklar ise kullanılmamaktadır. Günümüzde Türk Müziği eserlerinde en çok karşımıza çıkan aralıklar, ana ezgiye paralel olarak yazılmış 3’lü aralıktır. Müzik eğitiminde korolar için yazılacak olan çok seslendirilmiş eserlerde, armoni kurallarını uygularken ikinci ve üçüncü seslerin atlamalı uzun aralıklar yerine okuyanın daha rahat algılayabilmesi için birbirine daha yakın ve ezgiye yönelik olmasına dikkat etmek gerekmektedir.

Eğitim sırasında işitme ve armoni derlerinde Türk Halk Müziği'nde çok seslilik üzerine birçok çalışma yapmıştık. Bir hocamız çok sesli eserler yaparken bana şu nasihati vermişti: "Türkü çok sesli yapılmaya uygunsana sana kendini gösterir, değilse hiç zorlama, bırak doğal haliyle kalsın."

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Müzik öğretmenin; Türk Müziğinde kullanılan simge, işaretler konusunda düşünceleri nelerdir? Bu alt problemin yanıtlanmasında Selman Coşgun'dan içinden geldiği gibi sorulara yanıt vermesi istenmiş ve veriler aynen aktarılmıştır:

"Türk Müziği makamsal yapısı ve sistem olarak öğrenilmesi zor, bu nedenle Türk Müziği'ni iyi anlamak gerekmektedir. Batı müziğinde tampere sistem kullanılmaktadır, yani 1 sesi iki eşit aralığa bölmektedir. Bu nedenle kullanılan değiştirme işaretleri olan diyez (#) ve bemol (♭) 4,5 koma değerindedir. Fakat Türk Müziğinde kullanılan aralıklar eşit olmayan 5 aralıktan oluşmaktadır, her bir aralığı simgeleyen değiştirme işareti birbirinden farklıdır. Türk Müziği'nde yer alan büyük Mücennep (8) ve tanini (9) işaretlerini bu güne kadar geçtiğim eserlerde görmedim. Türk müziği ile batı müziği arasındaki en yakın işaret bakiye ve küçük Mücennep işaretleridir. Her iki değerde batı müziğinde kullanılan 4,5 lik değere en yakın işaretlerdir. Fakat Türk Müziği'nde kullanılan 1 koma değerindeki Si ♯ kullanıldığı makama göre 2 ya da 3 komalık değerlerde alabilir. Bu özelliği Uşşak ve Hüseyini makamlarında görmek mümkündür. Halk müziği'nde ise "Si" notası üç farklı şekilde kullanılmaktadır. Si ♯ naturel, Si b² ve Si b⁵. Türk Halk Müziği'nde bemoller 2 ve 5, diyezler ise 3 ve 5 olarak kullanılır. 5 koma olarak kullanılan değerler, halk müziği çok seslendirmelerin de yine 4,5 koma olarak değerlendirilmelidir."

Sonuç

Bu araştırma; bir müzik öğretmenin müzikte simge, kod, işaret ve anlam konuları hakkında düşüncelerinin belirlenmesi için gerçekleştirilmiştir. Birinci alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan; Cumhuriyet sonrası yaşanan gelişmelerin Türk Halk müziği üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olduğu tespit edilmiştir. Bu gelişmelerin geleneksel halk müziğini yozlaştırdığı ve kişilerin kendi yorumlarını katarak türkülerini orijinalinden kopardığı tespit edilmiş, bu değişimin en büyük etkisi ise gelişen toplumla birlikte iletişim araçları olan televizyon, radyo ve internet gibi araçların kullanılması ve halk müziğinin bir kazanç aracı olarak kullanılmaya başlamasının etkisi büyük olmuştur. Kazanç için sadece insanların duygularını sömürmek amacıyla yapılan eserler ve ne için yazıldığı bilinmeden okunan eserler halk müziği kültürüne büyük zarar vermiştir. Buna karşılık konservatuvar bünyelerinde oluşturulan Türk Halk Müziği bölümleri, Ankara radyosunda oluşturulan Yurttan sesler korosu ve Muzaffer Sarısözen'in tüm ülkeyi gezerek yaptığı derleme çalışmalarının, halk müziğine büyük katkılar sağladığı düşünülmektedir. İkinci alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan; Türk Müziği'nde çok sesli eserler oluşturmada kullanılacak ya da kullanılmayacak olan aralıklar tespit edilmiş ve bu aralıkların nasıl kullanılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Üçüncü alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan; Türk Müziği'nde kullanılan değiştirme işaretleri ve ses sistemi ile batı müziğinde kullanılan değiştirme işaretleri ve ses sistemleri arasındaki farklılıklar ve benzerlikler üzerinde durulmuştur. Bugün Türk Müziği'nde yer alan bazı değiştirme işaretlerinin (Büyük Mücennep '8', Tanini '9' ve artık ikili '12-13') kullanılmadığı ve halk müziğinde

kullanılan değiştirme işaretleri ile diğer t¼rlerde kullanılan işaretlerin farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Referanslar

- Ekiz, D. 2003. *Eęitimde Araştırma Y¼ntem ve Metotlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- G¼kçe, B. 2004. *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Savař Yayınları.
- G¼ng¼r, E. 1999. *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: ¼t¼ken Neřriyat Anonim Őirketi.
- Karasar, N. 1994. *Bilimsel Araştırma Y¼ntemi*. Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- _____. 1999. *Bilimsel Araştırma Y¼ntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kuş, E. 2007. *Nice-Nitel araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- ¼zakpınar, Y. 2000. *Psikolojinin Kavramsal Yapısı*. İstanbul: ¼t¼ken Neřriyat Anonim Őirketi.
- T¼rkmen, U., ¼. Adar. 2010. *Ney'in Akordu Bozuk*. K¼tahya: ¼niversite Kitap Evi.
- Y¼netken, H. 1952. *Okulda M¼zik ¼ęretimi ve ¼ęretim Metotları*. İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.
- Yeşilyaprak, B. 2004. *Gelişim ve ¼ęrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.